

FIȘA DISCIPLINEI

Filosofia religiei

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	de Istorie în limba maghiară
1.4. Domeniul de studii	Filosofie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Filosofie
1.7. Forma de învățământ	Zi

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Filosofia religiei	Codul disciplinei	HLM2503
2.2. Titularul activităților de curs	Prof. univ. dr. Demeter M. Attila		
2.3. Titularul activităților de seminar	Lect. univ. dr. Kerekes Erzsébet		
2.4. Anul de studiu	3	2.5. Semestrul	6
2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	48	din care: 3.5. curs	24	3.6 seminar/laborator	24
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					24
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					12
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					36
Tutoriat (consiliere profesională)					24
Examinări					12
Alte activități					0
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				108 con.	
3.8. Total ore pe semestru				48 fiz./156 conv.	
3.9. Numărul de credite				6	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Participarea la cursuri este obligatorie în proporție de 70%
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Participarea la seminarii este obligatorie în proporție de 100%

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale/esențiale	- Identificarea și aplicarea adecvată a fundamentelor teoretice și istorice ale filosofiei: presupuziții, principii, valori, etici, modalități de gândire și practici. - Ordonarea și formularea de idei, teme și probleme filosofice generale și de ramură. - Producerea/proiectarea și comunicarea de idei/cunoștințe filosofice. - Medierea interumană și interculturală prin identificarea, analiza și soluționarea unor probleme interumane și interculturaleAplică principiile eticii și integrității științifice în activitățile de cercetare.
Competențe transversale	Apreciază diversitatea expresiilor culturale si artistice

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	- Problematizarea și operaționalizarea conceptelor cheie pentru soluționarea unor probleme filosofice de complexitate medie - Evaluarea comparativă a ideilor și argumentelor unor teorii filosofice și identificarea meritelor și limitelor acestora - Examinarea critică și constructivă a conceptelor și viziunilor (abordărilor) din știință, politică, religie și artă - Realizarea unui studiu de caz legat de o problemă umană, și formularea de soluții bazate pe alegeri multiple - Formularea de ipoteze referitoare la acțiunile și experiența umană, utilizând în mod adecvat limbajul și metodele de bază ale Filosofiei - Reflecția critică și constructivă asupra modalităților de construire și de aplicare a ipotezelor filosofice referitoare la existența umană
7.2 Obiectivele specifice	- Introducere sistematică în filosofia religiei. Întrucât în prezent există simultan mai multe orientări metodologice în studierea fenomenului religios, cursul – neavând posibilitatea de a prezenta pe toate – se axează pe o orientare metodologică „nominalistă”, avându-se ca cel mai apropiat obiectiv reconstrucția hermeneutică și istorică a învățăturii creștine, rezumându-se în acest demers la primele patru secole ale erei noastre. - Scopul mai îndepărtat este o introducere în istoria timpurie a creștinismului, în procesul de formare a principalelor noțiuni și categorii creștine. Este vorba – în primul rând – despre categorii, cum ar fi: spirit, suflet, persoană, credință, păcat, adevăr, creație, timp etc. Prin identificarea conexiunilor existente dintre aceste categorii și noțiuni se urmărește, de fapt, identificarea structurii de bază a gândirii creștine. - Metoda folosită în acest demers este o metodă apropiată metodei hermeneutice, mai exact, este vorba despre o “hermeneutică fenomenologică” (Robert Spaemann). - Cursul va dezvolta sensibilitatea istorică a studenților, capacitatea lor de a înțelege structura și natura unei viziuni religioase în curs de formare.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Dezbaterea bibliografiei și a calendarului. Ce este filosofia religiei?	Prelegere, analiză de concepte, sinteză	
Rădăcinile istorice ale creștinismului: Iudaismul	Prelegere, analiză de concepte, sinteză	
Gnoza și gnozele dualiste ale occidentului	Prelegere, analiză de concepte,	

	sinteză	
Elenismul	Prelegere, analiză de concepte, sinteză	
Conceptele spiritului și sufletului	Prelegere, analiză de concepte, sinteză	
Conceptul de persoană I: Omul ca întruparea lui Dumnezeu	Prelegere, analiză de concepte, sinteză	
Conceptul de persoană II: Conceptul de „hypostasis” în dezbaterile asupra sfintei treimi	Prelegere, analiză de concepte, sinteză	
Credință, adevăr, certitudine	Prelegere, analiză de concepte, sinteză	
Problema păcatului	Prelegere, analiză de concepte, sinteză	
Conceptul sfârșitului lumii în gândirea creștină: apocaliptica și escatologia	Prelegere, analiză de concepte, sinteză	
Conceptul creștin al istoriei. Percepția creștină a timpului	Prelegere, analiză de concepte, sinteză	
Sinteză. Ludwig Wittgenstein despre credința religioasă	Prelegere, analiză de concepte, sinteză	
Bibliografie Rudolf Bultmann: Hit és megértés. Válogatott tanulmányok, L'Harmattan, Budapest, 2007. Paul Ricoeur: Vallás, ateizmus, hit, L'Harmattan, Budapest, 2023. Werner Jaeger: Early Christianity and Greek Paideia, Belknap Press, London, 1993. Everett Ferguson: A kereszténység bölcsője, Osiris, Budapest, 1999. Henri Chadwick: A korai egyház, Osiris, Budapest, 2003. Hegy Dolores: Hellénizmus keleten, Kronosz Kiadó, Pécs, 2013. André Chouraqui: Histoire du judaïsme, Paris, P.U.F., 1963. Karen L. King: What is Gnosticism?, The Belknap Press of Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts London, England, 2003. Ioan Petru Culianu: Gnozele dualiste ale occidentului, Nemira, București, 1995. Bart D. Ehrman: Jesus - apocalyptic prophet of the new millennium, Oxford University Press, Oxford, 1999. Rudolf Bultmann: Az újszövetség teológiája, Osiris Kiadó, Budapest, 1998. Vanyó László: Bevezetés az ókeresztény kor dogmatörténetébe, Szent István Társulat, Budapest, 1998. Fehér Márta (szerk.): A teremtés. Filozofiatörténeti tanulmányok, Áron Kiadó, Budapest, 1996. Alexandriai Kelemen: Protreptikosz – Buzdítás a görögökhöz, Jel Könyvkiadó, Budapest. Órigenész: Homília a teremtés könyvéhez, in: Magyar Filozófiai Szemle, 1997/1-2. Nüsszai Gergely: Az ember teremtéséről, in: Frenyó Zoltán (szerk.): Az isteni és az emberi természetről, Atlantisz Kiadó, Budapest, 1994, I. kötet. Nüsszai Gergely: Az ouszia és a hiposztázisz megkülönböztetéséről, Szent István Társulat, Budapest, 1983. Nemesziosz: Az ember természetéről, in: Frenyó Zoltán (szerk.): Az isteni és az emberi természetről, Atlantisz Kiadó, Budapest, 1994, I. kötet. The Second Ecumenical Council, in: The Seven Ecumenical Councils (ed. By Henry R. Percival), vol XIV, T&T Clark, Edinburgh, 1988. Tyconius: Szabályok könyve, Hermeneutikai Kutatóközpont, Budapest, 1997. Augustinus: Vallomások, Gondolat, Budapest, 1987. Augustinus: A boldog életről. A szabad akaratról, Európa, Budapest, 1989. Augustinus: A szentháromságról, Szent István Társulat, Budapest, 1985. Maimonidész: Tévelygők útmutatója, Logosz Kiadó, Budapest, 1997. Paul Ricoeur: A rosszról, in: Magyar Filozófiai Szemle, 1997/5-6. Bart D. Ehrman: God's Problem. How the Bible Fails to Answer Our Most Important Question—Why We Suffer, HarperCollins, 2008. Rudolf Bultmann: Teremtés és eszkatológia, Atlantisz Kiadó, Budapest, 1994. Apokrif Apokalipszisek, Telosz Kiadó, Budapest, 1997. Demeter M. Attila: Apokalipszis, in: Kellék, Kolozsvár, 2004/25, 313-322. Jacques Derrida: A filozófiában újabban meghonosodott apokaliptikus hangnemről, in: Jacques Derrida – Immanuel Kant: Minden dolgok vége, Századvég Kiadó – Gond, Budapest, 1993. Ludwig Wittgenstein: Lectures and Conversations on Aesthetics, Psychology and Religious Belief (edited by Cyril Barrett), University of California Press, Berkeley and Los Angeles, 1967. Attila M. Demeter: The Grammar of Faith. Ludwig Wittgenstein on madness and religious faith, Studia Universitatis Babeş-Bolyai, seria Studia Philosophia, Kolozsvár, 2024/1, 31-50.		

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Seminar introductiv: prezentarea bibliografiei, clarificarea cerințelor metodologice	Interpretare de texte	
Introducere metodologică: Mezei Balázs: Kortárs vallásfilozófia?	Interpretare de texte	
Intuiționismul: Rudolf Otto: A szent	Interpretare de texte	
Existențialismul religios: Søren Kierkegaard: Félelem és reszketés	Interpretare de texte	
Hermeneutica religiei I.: Friedrich Schleiermacher: A vallásról	Interpretare de texte	
Hermeneutica religiei II.: Rudolf Bultmann: Történelem és eszkatológia; Rudolf Bultmann: Az újszövetség teológiája	Interpretare de texte	
Hermeneutica religiei III.: Paul Ricoeur: A kinyilatkoztatás eszméjének hermeneutikai megalapozása; Paul Ricoeur: Elgondolni a teremtést; Paul Ricoeur: Bibliai gondolkodás	Interpretare de texte	
Fenomenologia religiei: Mircea Eliade: A szent és a profán	Interpretare de texte	
Filosofia dialogului: Martin Buber: Én és te	Interpretare de texte	
Sociologia religiei: Émile Durkheim: A vallási élet elemi formái; Max Weber: Vallásszociológia. A vallási közösségek típusai	Interpretare de texte	
Psihologia religiei: Carl Gustav Jung: Gondolatok a vallásról és a kereszténységről; Carl Gustav Jung: A nyugati és keleti vallások lélektanáról	Interpretare de texte	
Filosofia dialogului: Martin Buber: Én és te	Interpretare de texte	
Bibliografie Mezei Balázs: Kortárs vallásfilozófia, in: Vallásfilozófia Magyarországon, Áron Kiadó, Budapest, 1995, 9-22. Rudolf Otto: A szent, Osiris Kiadó, Budapest, 1997. Søren Kierkegaard: Félelem és reszketés, Európa Kiadó, Budapest, 1986. Friedrich Schleiermacher: A vallásról, Osiris Kiadó, Budapest, 2000. Rudolf Bultmann: Történelem és eszkatológia, Atlantisz kiadó, Budapest, 1994, 123-171. Paul Ricoeur: A kinyilatkoztatás eszméjének hermeneutikai megalapozása, in: Uő.: Bibliai hermeneutika, Hermeneutikai füzetek, Hermeneutikai Kutatóközpont, 1995, 6. Mircea Eliade: A szent és a profán, Európa Kiadó, Budapest, 1987. Martin Buber: Én és te, Európa Kiadó, Budapest, 1991. Lev Szestov: Teremtés a semmiből, Osiris Kiadó – Gond, Budapest, 1998. Émile Durkheim: A vallási élet elemi formái, L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2003. Carl Gustav Jung: Gondolatok a vallásról és a kereszténységről, Kossuth Kiadó, Budapest, 2000. Carl Gustav Jung: A nyugati és keleti vallások lélektanáról, Scolar Kiadó, Budapest, 2005.		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Se vor organiza discuții de ordin metodologic și evaluări comune cu reprezentanții altor specializări înrudite (sociologie, politologie, istorie)
- Participări la dezbateri și foruri științifice

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Asimilarea adecvată a cunoștințelor predate și utilizarea corectă a acestora	Verificarea se face pe tot parcursul semestrului prin participarea la dezbateri, dar și în cadrul examenului final	20%
	Asimilarea și folosirea adecvată a conceptelor proprii gândirii politice	Examen oral la sfârșitul semestrului	50%

10.5 Seminar/laborator	Participarea activă la interpretarea textelor	Prezentare de text	20%
	Participare activă la dezbateri	Verificarea se face pe tot parcursul semestrului	10%
10.6 Standard minim de performanță			
- Prezență la cursuri în proporție de 70%, la seminarii în proporție de 100% - Prezentarea a cel puțin unui referat pe parcursul semestrului - Participarea activă la dezbateri			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)¹

								
Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă								
								

Data completării:
15 septembrie 2025

Semnătura titularului de curs
Prof. dr. Demeter M. Attila

Semnătura titularului de seminar
Lect. dr. Kerekes Erzsébet

Data avizării în departament:
28 septembrie 2025

Semnătura directorului de departament
Conf. dr. Nagy Róbert

¹ Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".